

ANNALES SCIENTIA POLITICA

Vol. 6, No. 1, 2017

IŠTOK, R.: Vencálek, J.: Genius loci ako fenomén vonkajšej sociálnej a územnej kohézie Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity 2016. 90 s. ISBN 978-80-555-1641-7. (book review). Annales Scientia Politica, Vol. 6, No. 1 (2017), pp. 76 – 77.

ROBERT IŠTOK

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky
Fakulta humanitných a prírodných vied
Prešovská univerzita v Prešove
Email: robert.istok@unipo.sk

VENČÁLEK, J.:
**GENIUS LOCI AKO FENOMÉN VONKAJŠEJ
SOCIÁLNEJ A ÚZEMNEJ KOHÉZIE.**

Prešov: Filozofická fakulta PU v Prešove, 2016. 90 s.

ISBN 978-80-555-1641-7.

ROBERT IŠTOK

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky
Fakulta humanitných a prírodných vied
Prešovská univerzita v Prešove
Email: robert.istok@unipo.sk

Prof. Jaroslav Vencálek sa viac ako štvrtstoročie vo svojej vedecko-výskumnej činnosti zameriava na problémy sociálno-geografického, geograficko-politického a kultúrno-politologického vnímania krajinnej reality. Jeho vedecké štúdie a monografické publikácie sa opierajú o zdôraznenie synergických efektov rozvoja krajiny a o štúdium funkcií a významov hierarchicky diferencovaných častí krajiny. Usiluje sa priblížiť správanie človeka a ľudských komunít z hľadiska nového pohľadu na realitu v kontexte aktuálneho vývoja spoločnosti nielen v regionálnom, ale aj v globálnom pohľade.

Problematika *genia loci* a *genia regionis*, ktorou sa autor zaoberá vo svojej najnovšej monografii, má interdisciplinárny charakter. Autor nemá vo svojich výskumoch *genia loci* a *genia regionis* alternatívu nielen na Slovensku, ale aj v Českej republike. Doteraz publikoval sériu vedeckých monografií, venovaných problematike *genia loci*, pričom niektoré z nich sa zameriavajú na cezhraničné regióny Českej republiky a Slovenska. Tieto publikácie predstavujú

metodologický základ pre spracovanie problematiky, ktorej je venovaná jeho najnovšia monografia s názvom *Genius loci jako fenomén vnější sociální a územní koheze v kontextu rozvoje přeshraniční spolupráce SR – Ukrajina – PL*. Ide o čiastkový výstup vedecko-výskumného projektu CBC 01014 (SUREC II) – Zdieľanie know-how z európskej integrácie a skúseností z cezhraničnej spolupráce medzi Nórskom, Ruskom a Ukrajinou. Obsah monografie nepochybne výrazne prispeje ku kvalite výstupov tohto projektu a to obzvlášť tým, že k problematike cezhraničnej spolupráce pristupuje z doteraz relatívne nového pohľadu.

Monografia je prehľadne rozčlenená do troch kapitol, ktoré sú doplnené o úvod a záver. Prvá kapitola pojednáva o percepciách cezhraničnej spolupráce a má teoretický charakter. Ďalšie kapitoly sú zamerané na analýzu dvoch faktorov, prispievajúcich ku kohézii regiónu na rozhraní Slovenska, Ukrajiny a Poľska, s uplatnením prístupu *genia loci* a *genia regionis*. Sú nimi:

1. Vnútorne Východné Karpaty ako bojisko východného frontu I. svetovej vojny;

2. Vnútorne Východné Karpaty a ich zázemia ako priestor vzájomného kontaktu architektúry drevených sakrálnych stavieb západného, východného a balkánskeho kultúrneho vplyvu.

Za významný prínos monografie možno považovať časti, zamerané na aplikáciu spomínaných faktorov ako zdrojového potenciálu cezhraničnej spolupráce Slovensko - Ukrajina - Poľsko v podobe memoriálneho komplexu východného frontu I. svetovej vojny a komplexnej prezentácie architektonických stavebných smerov. Realizácia uvedených návrhov by nepochybne prispela k rozvoju vnútorných kohéznych vzťahov v skúmanom cezhraničnom priestore. Autor so širokými interdisciplinárnymi znalosťami tak ponúka nielen komplexnú syntézu v podobe odhaľovania v minulosti

vzniknutých fenoménov podmieňujúcich *genia loci* (resp. *regionis*), ale súčasne načrtáva i možné rozvojové trajektórie krajiny v podmienkach integrujúceho sa sveta. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na osobnú znalosť skúmaných regiónov zo strany prof. Vencálka, ktorý svoje výskumy zakladá na komparácii poznatkov vyplývajúcich zo štúdia vedeckej a odbornej literatúry a zistení z jeho vlastného terénneho výskumu.

Vzhľadom na charakter monografie prof. Vencálka je možné predpokladať, že bude slúžiť ako zdrojový materiál k štúdiu (nielen) politológie, ale i kulturológie, ochrany kultúrneho dedičstva, sociológie krajiny, či sociálnej geografie. Zároveň má monografia potenciálne praktické využitie na regionálnej a medzi-regionálnej úrovni verejnej správy.